

Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum 13 november 2025

betreft Monitoringsonderzoek
reptielen 2025, NBP Heiderust

uw kenmerk

ons kenmerk 2025-101137-17903

Geachte heer/mevrouw,

In 2022 is bij de ecooloog van de gemeente Rheden een melding binnen gekomen over het voorkomen van beschermde diersoorten (o.a. zandhagedis en levendbarende hagedis) op de natuurbegraafplaats (NBP) Heiderust te Rheden.

Op grond van de Omgevingswet is het verboden de voorkomende beschermde diersoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden/verwonden, opzettelijk te verstoren of de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Om negatieve effecten te voorkomen, zijn voor de werkzaamheden een aantal randvoorwaarden opgesteld volgens welke gewerkt moet worden. Om de effectiviteit van deze gestelde randvoorwaarden te bepalen is aan de ontheffing (zaaknummer: 2022-014632) de verplichting verbonden om het aantal reptielen op de begraafplaats te monitoren. In dit verslag worden de bevindingen van het monitoringsonderzoek van verschillende jaren (2025, 2028, 2031 en 2034) vastgelegd.

Methoden van inventariseren

Voor het monitoren van het aantal reptielen wordt het NEM Meetprogramma reptielen protocol als basis gebruikt. Er vinden 4 inventarisatieronden plaats tussen (15 maart) 15 april en 1 juli en 3 rondes in augustus en september. Er zit minimaal 5 dagen tussen de rondes, maar bij voorkeur 2 weken. Rondes worden uitgevoerd bij voor reptielen gunstig weer: droog (of net na een regenbui), (afwisselend) zonnig, <30°C (maar liever <25 °C) en wind <4bft. Planning van de rondes moet op het weer afgestemd worden wat er voor kan zorgen dat de eerste ronde in het voorjaar bijvoorbeeld pas in mei gelopen kan worden. Tijdens het inventariseren wordt er een vast traject over de paden van het heidegedeelte van de natuurbegraafplaats gelopen waarbij aan beide zijden van het pad op reptielen wordt geïnventariseerd.

Soorten en aantallen reptielen die worden gevonden worden genoteerd. Waar mogelijk wordt ook informatie als geslacht, stadium (juveniel, subadult of adult) genoteerd. Als een soort niet kan worden vastgesteld (soort schiet te snel weg bijvoorbeeld), wordt deze als 'hagedis spec.' genoteerd.

Deze methode van inventariseren wordt aangevuld met het uitleggen van reptielenplaatjes t.b.v. inventarisatie van hazelworm en slangen. Omdat voor hazelwormen en slangen (met name ook de gladde slang) juist bewolkte condities bij 18-22 °C een goede aanvulling zijn op de monitoring, is hier ook rekening mee gehouden. Plaatjes worden gecontroleerd nadat de inventarisatieronde over paden is afgerond. Reptielen die je tegenkomt bij de ronde langs plaatjes worden niet meer meegeteld.

Inventarisatiedata

In de onderstaande tabel zijn de inventarisatiedate en omstandigheden van 2025 opgenomen.

Tabel 1: Details inventarisatiemomenten

Jaar	Ronde	Datum	Tijd start	Tijd eind	Temp. °C	Wind	Neerslag
2025	1	13-5-2025	09:15	10:30	19	3	Droog
	2	12-6-2025	09:15	10:15	19	3	Droog
	3	19-6-2025	14:00	15:15	24	2	Droog
	4	3-7-2025	09:10	10:20	19	2 tot 3	Droog
	5	5-8-2025	10:00	11:15	19	2 tot 3	Droog
	6	26-8-2025	09:00	11:00	21	2	Droog
	7	18-9-2025	13:45	15:00	22	2 tot 3	Droog, soms lichte miezer
2028							
2031							
2034							

Resultaten 2025

Tijdens de monitoring van 2025 zijn in totaal 52 keer reptielen waargenomen verspreid over 7 veldbezoeken. Per veldbezoek werd er tussen de 3 en 9 keer een reptiel waargenomen met één uitzondering op 18-9-2025, toen er 21 reptielen zijn waargenomen. Het weer van deze dag viel binnen de optimale omstandigheden voor het inventariseren van hazelwormen en slangen, wat mogelijk ertoe heeft geleid dat er op deze dag 20 hazelwormen en 1 gladde slang zijn waargenomen.

Levendbarende hagedis en gladde slang zijn maar 1 keer waargenomen tijdens de verschillende veldbezoeken. Zandhagedis 10 keer en hazelworm 31 keer (waarvan dus 1 dag met 20 waarnemingen). In tabel 2 is een overzicht opgenomen van de aantallen en totalen aangetroffen reptielen tijdens de verschillende veldbezoeken.

Eén van de veldbezoeken in het voorjaar is buiten de gestelde periode (15 maart) 15 april en 1 juli gelopen, namelijk op 3 juli. Omdat het de dagen ervoor heel warm was (30+ graden) is gekozen deze ronde iets te verlaten om in betere weersomstandigheden te kunnen inventariseren.

Tabel 2: Aantal waarnemingen en soorten reptielen per veldbezoek.

Jaar	Ronde	Gladde slang	Ringslang	Hazelworm	Levendbarende hagedis	Zandhagedis	Hagedis spec
2025	13-5-2025					1	1
	12-6-2025			2			1
	19-6-2025			3		4	2
	3-7-2025				1	2	2
	5-8-2025			4		2	3
	26-8-2025			2		1	
	18-9-2025	1		20			
	Totaal	1		31	1	10	9
2028							
2031							
2034							

(Voorlopige) conclusies

2025

Vergeleken het originele onderzoek in 2022 die voor de aanvraag van de ontheffing is uitgevoerd, zijn zandhagedissen en levendbarende hagedissen minder vaak waargenomen. Daarnaast is ringslang bij deze veldbezoeken geen enkele keer waargenomen. Daarentegen zijn hazelwormen juist vaker waargenomen en is de gladde slang, die in 2022 niet is waargenomen, nu wel waargenomen.

Doordat de methode van inventariseren tussen de jaartallen verschilt en de onderzoeksinspanning dit jaar lager lag ten opzichte van 2022, zijn hier nog geen conclusies te trekken uit de verschillen in observaties.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e